

ภาค ๑ สมัยที่ ๖๔ เล่ม ๑

บทบรรณาธิการ

หนังสือรวมคำบรรยาย ภาคหนึ่ง สมัยที่ ๖๔ เล่มนี้เป็นเล่มที่ ๑ ของภาคการศึกษา
นี้ ในนามของสำนักอบรมฯ ขอต้อนรับนักศึกษาทุกคนที่ได้เข้ามาเป็นสมาชิกของ
สถาบันแห่งนี้

บทบรรณาธิการ มีวัตถุประสงค์ที่จะแจ้งข่าวสารในเรื่องต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา
เกี่ยวกับการเรียนการสอน การสอบ รวมตลอดถึงกรณีที่ถูกหมายมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง
ทั้งจะได้้นำคำพิพากษาฎีกาใหม่ คำพิพากษาฎีกาที่กลับหลักแนวคำวินิจฉัยเดิม หรือที่
วินิจฉัยขัดแย้งกัน มานำเสนอเพื่อประโยชน์แก่การศึกษา นักศึกษาจะสอบได้เป็นเนติ
บัณฑิตควรศึกษาจากเนื้อหาคำบรรยายเป็นหลักเท่านั้น

ในสมัยการศึกษานี้ คณะกรรมการอำนวยการอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติ
บัณฑิตยสภาได้แก้ไขระเบียบสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาฯ เกี่ยว
กับการสอบ ดังนี้

ข้อ ๗ ในการศึกษาแต่ละสมัย นักศึกษามีสิทธิสมัครสอบเพียงภาคใดภาคหนึ่ง
หรือทั้งสองภาคและจะเลือกสมัครสอบเฉพาะกลุ่มวิชาใดวิชาหนึ่งของแต่ละภาคก็ได้
ซึ่งสามารถเลือกสมัครสอบเป็นกลุ่มวิชาในอัตรากลุ่มวิชาละ ๖๐๐ บาท แต่ผู้ที่จะมีสิทธิ
เข้าสอบภาคใด จะต้องมีชื่อเป็นนักศึกษาอยู่ก่อนหรือภายในเดือนที่สามของภาคนั้น
สามัญสมาชิกแห่งเนติบัณฑิตยสภาที่ยังไม่เคยสอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรม
ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาก็มีสิทธิสมัครสอบได้เช่นเดียวกัน

ผู้ประสงค์เข้าสอบต้องยื่นใบสมัครสอบตามแบบของสำนักอบรมศึกษากฎหมาย
แห่งเนติบัณฑิตยสภา พร้อมด้วยชำระค่าสอบ โดยต้องยื่นใบสมัครสอบภาคหนึ่งภายใน
เดือนสิงหาคม และยื่นใบสมัครสอบภาคสองภายในเดือนกุมภาพันธ์ ของสมัยการศึกษา
แต่ละภาค

ค่าสมัครสอบกลุ่มวิชาละ ๖๐๐ บาท

ให้เลขาธิการสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาประกาศกำหนด
วันเวลาและสถานที่สอบไว้ ณ สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา

สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา ได้ทำการสอบข้อเขียนความรู้
ชั้นเนติบัณฑิตภาคสอง สมัยที่ ๖๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๓ และได้ประกาศผลสอบแล้ว
ปรากฏว่า

๑. กลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มีผู้สอบได้จำนวน ๑,๓๘๖ คน
(คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๐๓)

ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นางสาวชื่อนกมล วิรุฬห์สังสิทธิ์ จบนิติศาสตร์จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สอบได้ ๘๘ คะแนน

๒. กลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีผู้สอบได้จำนวน ๑,๖๑๓ คน (คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๐๒)

ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นางสาวณัฐกมล ตรงจิตชื้อสกุล จบนิติศาสตร์จาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สอบได้ ๘๙ คะแนน

๓. ผู้สอบได้กลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจำนวน ๕๐๙ คน ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด ชื่อ นางสาวชื่อนกมล วิรุฬห์สังสิทธิ์ จบนิติศาสตร์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้คะแนนกลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๘๘ คะแนน กลุ่มวิชากฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๘๒ คะแนน สอบได้คะแนนรวม ๑๗๐ คะแนน

คำถาม การอ้างเหตุบันดาลโทสะ หากผู้กระทำผิดกระทำต่อบุคคลอื่นที่มีผู้ใช้ ช่มเหง จะอ้างเหตุดังกล่าวได้หรือไม่ และจะอ้างว่าเป็นการกระทำโดยพลาดได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๘๕๖/๒๕๕๓ ผู้กระทำผิดซึ่งเป็นผู้ถูกช่มเหงจะอ้างเหตุ บันดาลโทสะได้จะต้องกระทำต่อผู้ช่มเหง ตามข้อเท็จจริงไม่ได้ความว่า ป. ได้ช่มเหง หรือร่วมกับ น. ช่มเหงจำเลยแต่อย่างใด จำเลยจะใช้อาวุธปืนยิง น. แต่กระสุนปืนไปถูก ป. ซึ่งอยู่ด้านหน้าของ น. จำเลยยอมมองเห็นผลของการกระทำได้ว่ากระสุนปืนที่จำเลย ยิงออกไปนั้นจะถูก ป. ที่อยู่ในบริเวณดังกล่าวได้ การกระทำของจำเลยจึงไม่เป็นการ กระทำโดยพลาดตาม ป.อ. มาตรา ๖๐ จำเลยจะอ้างว่าจำเลยเจตนาฆ่า น. ด้วยเหตุ บันดาลโทสะแต่ผลของการกระทำเกิดแก่ ป. โดยพลาดไป จึงต้องถือว่าจำเลยเจตนาฆ่า ป. ด้วยเหตุบันดาลโทสะด้วยไม่ได้ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าจำเลยเจตนาฆ่า ป. แต่ ป. มิได้เป็นผู้ช่มเหงจำเลย จำเลยจึงไม่อาจอ้างเหตุบันดาลโทสะได้ แม้จะได้ ความจากทางนำสืบของโจทก์และร่วมว่า เมื่อ ป. ถูกจำเลยยิงล้มลง น. วิ่งหนีจำเลยใช้ อาวุธปืนดังกล่าวยิงนาย น. ถึงแก่ความตายด้วยเหตุบันดาลโทสะก็ตามก็เป็นคนละ ตอนและคนละเจตนาแยกต่างหากจากกันกับที่จำเลยยิง ป.

จำเลยใช้อาวุธปืนจ้องยิงผู้เสียหาย ๒ นัด จำเลยลงมือกระทำความผิดแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผลเพราะกระสุนปืนด้าน จำเลยจึงมีความผิดฐานพยายามฆ่า ผู้เสียหาย

การกระทำโดยบันดาลโทสะถ้ากระทำต่อผู้ช่มเหงแต่ผลของการกระทำเกิด แก่อีกบุคคลหนึ่งโดยพลาดไป ย่อมถือว่าการกระทำที่พลาดไปนั้นเป็นการกระทำ โดยบันดาลโทสะด้วย

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๖๙๒/๒๕๐๙ จำเลยถูกข่มเหงแล้วได้ยิงคนที่ข่มเหงในขณะนั้นแต่เนื่องจากคนที่ข่มเหงต่างวิ่งหนีไปกระสุนปืนพลาดไปถูกผู้เสียหายเข้า จำเลยก็ต้องมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๐ แต่การกระทำของจำเลยนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากจำเลยถูกข่มเหงโดยไม่เป็นธรรม และกระทำลงไปโดยบันดาลโทสะ จำเลยจึงมีความผิดตามประมวลกฎหมาย

คำถาม การสำคัญผิดว่ามีเหตุที่จะป้องกัน หากกระทำไปพอสมควรแก่เหตุ ผู้กระทำจะมีความผิดหรือไม่ และหากความสำคัญผิดได้เกิดขึ้นโดยความประมาทของผู้กระทำ ความผิด ผู้กระทำจะมีความผิดหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๕๕๐/๒๕๕๓ (ก) ขณะเกิดเหตุเป็นเวลากลางคืน จำเลยนอนในเปลที่ขนาบในนาุ้งเพื่อเฝ้าดูแลรักษาทรัพย์สินของตน เมื่อจำเลยเห็นรถยนต์แล่นผ่านเข้ามาใกล้ก็ใช้สปอทไลท์ส่องซึ่งจะทำให้ผู้ที่ผ่านเข้ามาทราบว่ามีผู้เฝ้าดูแลอยู่ในบริเวณนั้น อันเป็นการกระทำเพื่อรักษาทรัพย์สินของตน แต่ใจทกร่วมกลับขับรถแล่นเข้ามาบริเวณที่เกิดเหตุซึ่งมีไซ้ถนนสาธารณะที่ใช้สัญจรทั่วไป แต่เป็นถนนทางเข้านาุ้งในยามวิกาลเวลาประมาณ ๓ นาฬิกา แล้วชนรถจักรยานยนต์ของจำเลยซึ่งจอดอยู่หน้าขนาบ ย่อมทำให้จำเลยตกใจกลัวและสำคัญผิดว่าเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึงจากคนร้ายที่มุ่งเข้าทำร้ายตน การที่จำเลยใช้อาวุธปืนยิงขึ้นฟ้าก่อนและยิงอีก ๑ นัด ในระยะเวลาที่ใกล้ชิดต่อเนื่องกันขณะ ช. และใจทกร่วมกำลังเปิดประตูรถออกมา ย่อมทำให้จำเลยเข้าใจว่าผู้ที่อยู่ในรถมีอาวุธหากจำเลยเข้าไปเพียงเล็กน้อย จำเลยก็อาจได้รับอันตรายร้ายแรงได้ จึงเป็นการป้องกันตนให้พ้นจากภยันตรายที่จำเลยสำคัญผิดว่าจะเกิดขึ้นแก่ตน และเป็นภยันตรายที่ใกล้จะถึง อีกทั้งหลังจากจำเลยยิงปืนนัดที่สองไปแล้ว จำเลยก็วิ่งหลบหนีไปในทันทีโดยมิได้ยิงหรือทำร้ายใจทกร่วมหรือ ช. ซ้ำอีก ทั้งที่มีโอกาสเนื่องจากใจทกร่วมถูกกระสุนปืนได้รับบาดเจ็บและลงมาจากรถแล้ว การกระทำของจำเลยดังกล่าวจึงเป็นการกระทำพอสมควรแก่เหตุเพื่อให้ตนพ้นจากภยันตรายที่จำเลยสำคัญผิดว่าจะเกิดขึ้น อันเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมายโดยสำคัญผิดตาม ป.อ. มาตรา ๖๘ ประกอบมาตรา ๖๒ วรรคแรก

(ข) **คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๙๖๘/๒๕๕๑** จำเลยสำคัญผิดว่าผู้ตายกับพวกจะเข้ามาลักผลไม้ในไร่และผู้ตายเดินเข้ามาจะทำร้ายจำเลย แต่ผู้ตายไม่ได้มีอาวุธหรือพูดข่มขู่หรือมีกิริยาอาการว่าจะทำร้ายจำเลยโดยวิธีใด อันจะทำให้จำเลยได้รับอันตรายร้ายแรง หากจำเลยเพียงแต่ยิงชู้ก็น่าจะเป็นการเพียงพอที่จะทำให้ผู้ตายเกรงกลัวและหลบหนีไปได้ เพราะผู้ตายมิใช่คนร้าย การที่จำเลยใช้อาวุธปืนลูกซองยาวยิงผู้ตายที่บริเวณหน้าห้อง ๑ นัด จนผู้ตายล้มลงแล้วจำเลยยังใส่กระสุนปืนลูกซองเข้าไปใหม่แล้ว

ยิงผู้ตายที่ศีรษะซ้ำอีก ๑ นัด จนถึงแก่ความตาย จึงเป็นการกระทำโดยป้องกันอันเกินกว่ากรณีแห่งการจำต้องกระทำเพื่อป้องกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๙ และความสำคัญผิดของจำเลยเกิดขึ้นโดยความประมาท เนื่องจากมิได้ใช้ความระมัดระวังพิจารณาให้รอบคอบว่าผู้ตายกับพวกเป็นคนร้ายจริงไม่ จำเลยจึงมีความผิดฐานกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๙๑ โดยผลของมาตรา ๖๒ วรรคสองด้วย

เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๘ ประกอบด้วยมาตรา ๖๙ และ ๖๒ วรรคแรก กับมาตรา ๒๙๑ ประกอบด้วยมาตรา ๖๒ วรรคสอง อันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ลงโทษตามมาตรา ๒๘๘ ประกอบด้วยมาตรา ๖๙ และ ๖๒ วรรคแรก ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดเพียงบทเดียวตามมาตรา ๙๐

คำถาม ได้ภาระจำยอมมาโดยทางนิติกรรมแต่ไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ต่อมาเจ้าของที่ดินภารยทรัพย์ถึงแก่ความตาย เจ้าของที่ดินสามยทรัพย์จะฟ้องทนายทของเจ้าของที่ดินภารยทรัพย์ให้ไปดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอมได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๙๗๕/๒๕๕๓ น. เสนอขายที่ดินโดยนำรูปแผนที่หลังโฉนดที่ดินมาแสดงแก่โจทก์เพื่อยืนยันรับรองแก่โจทก์ว่า หากโจทก์ซื้อที่ดินของ น. โจทก์ก็มีสิทธิใช้ทางพิพาทเป็นทางเข้าออกและใช้ประโยชน์เกี่ยวแก่สาธารณูปโภคสำหรับที่ดินที่ซื้อได้ อันเป็นเหตุให้ น. ต้องยอมรับกรรมบางอย่างซึ่งกระทบถึงทรัพย์สินของตนหรือต้องงดเว้นการใช้สิทธิบางอย่างอันมีอยู่ในกรรมสิทธิ์ทรัพย์สินนั้น เพื่อประโยชน์แก่อสังหาริมทรัพย์อื่น เมื่อโจทก์ตกลงซื้อที่ดินตามที่ น. เสนอจึงเกิดเป็นสัญญาก่อให้เกิดภาระจำยอม การที่ น. ไม่ได้จดทะเบียนภาระจำยอมให้แก่โจทก์เหมือนอย่างที่ดินซึ่งแบ่งแยกพร้อมกับแปลงอื่นๆ คงมีผลเพียงทำให้ภาระจำยอมดังกล่าวยังไม่เป็นทรัพย์สินสิทธิที่สมบูรณ์ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ วรรคหนึ่ง เท่านั้น แต่ก็ยังเป็นบุคคลสิทธิใช้บังคับกันได้ระหว่างคู่สัญญา และไม่ใช่สิทธิที่ตามกฎหมายหรือว่าโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของ น. โดยแท้ เมื่อ น. ถึงแก่ความตาย สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่างๆ ตามสัญญาภาระจำยอมย่อมตกทอดแก่จำเลยซึ่งเป็นทายาทตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๕๙๙ และ ๑๖๐๐ โจทก์จึงมีสิทธิฟ้องบังคับให้จำเลยไปดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอมและบังคับให้จำเลยรื้อรั้ว เสาปูนและลวดหนามที่ปิดกั้นทางพิพาทซึ่งเป็นภารยทรัพย์ออกได้

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ